Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

11. rujna 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48/EZ – Članak 16. stavak 1. – Prijevremena otplata – Pravo potrošača na sniženje ukupnih troškova kredita u odnosu na kamate i troškove za preostalo trajanje ugovora”

U predmetu C-383/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (Općinski sud Lublin-Wschód u Lublinu sa sjedištem u Świdniku, Poljska), odlukom od 28. svibnja 2018., koju je Sud zaprimio 11. lipnja 2018., u postupku

Lexitor sp. z o.o.

protiv

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Franciszka Stefczyka,

Santander Consumer Bank S. A.,

mBank S. A.,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: J.-C. Bonichot, predsjednik vijeća, C. Toader (izvjestiteljica), A. Rosas, L. Bay Larsen i M. Safjan, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Hogan,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Franciszka Stefczyka, P. Chojecki i P. Skurzyński, *radcowie prawni*, i M. Kowara, *adwokat*,

– za Santander Consumer Bank S. A., P. Kończal, P. Muciek i J. Wojnarowska, *radca prawny*,

– za mBank S. A., A. Opalski, *radca prawny*,

* Jezik postupka: poljski

– za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

– za španjolsku vladu, S. Jiménez García, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, A. Szmytkowska, G. Goddin i C. Valero, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 23. svibnja 2019.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 16. stavka 1. Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58.).

2 Zahtjev je upućen u okviru triju sporova između društva Lexitor sp. z o.o (u daljnjem tekstu: Lexitor), s jedne strane, i društava Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Franciszka Stefczyka (u daljnjem tekstu: SKOK), Santander Consumer Bank S. A. (u daljnjem tekstu: Santander Consumer Bank) i mBank S. A. (u daljnjem tekstu: mBank), s druge strane, u vezi sa sniženjem ukupnih troškova potrošačkih kredita zbog njihove prijevremene otplate.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 87/102/EEZ

3 Članak 8. Direktive Vijeća 87/102/EEZ od 22. prosinca 1986. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica koji se odnose na kreditiranje potrošača (SL 1987., L 42, str. 48.), koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Direktivom 2008/48 s učinkom od 11. lipnja 2010., određivao je:

„Potrošač je ovlašten ispuniti svoje obveze iz ugovora o kreditu prije isteka roka određenog u ugovoru. U tom slučaju, u skladu s pravilima što su ih donijele države članice, potrošač je ovlašten na pravično sniženje ukupnih troškova kredita.” [neslužbeni prijevod]

Direktiva 2008/48/EZ

4 Uvodne izjave 7., 9. i 39. Direktive 2008/48 glase:

„(7) Kako bi se što lakše došlo do unutarnjeg tržišta potrošačkih kredita koje dobro funkcionira, usklađeni okvir Zajednice potrebno je predvidjeti u čitavom nizu osnovnih područja. S ciljem neprestanog razvoja tržišta potrošačkih kredita i povećane mobilnosti europskih građana, uspostavi suvremenog prava o potrošačkim kreditima trebalo bi pomoći zakonodavstvom Zajednice koje će biti usmjereno na budućnost, sposobno za prilagodbu budućim oblicima kredita i koje će državama članicama omogućiti odgovarajući stupanj fleksibilnosti u njihovoj provedbi.

[…]

(9) Potpuno usklađivanje potrebno je kako bi se osiguralo da svi potrošači u Zajednici uživaju visoku i ekvivalentnu razinu zaštite svojih interesa i stvaranja istinskog unutarnjeg tržišta. […]

[…]

(39) Potrošači bi trebali imati pravo na podmirivanje svojih obveza prije datuma dogovorenog u ugovoru o kreditu. U slučaju prijevremene otplate, bilo djelomice ili u cijelosti, vjerovnik bi trebao imati pravo na kompenzaciju troškova izravno povezanih s prijevremenom otplatom, uzimajući u obzir i bilo kakve uštede koje time ostvari vjerovnik. Međutim, s ciljem određivanja metode izračuna takve kompenzacije, vrlo je važno poštovati nekoliko načela. Izračun kompenzacije koja pripada vjerovniku trebao bi biti transparentan i razumljiv potrošačima već prije sklapanja ugovora o kreditu, a u svakom slučaju tijekom stupanja ugovora o kreditu na snagu. Povrh toga, metoda bi izračuna trebala biti jednostavna kako bi je potrošači mogli primijeniti, a treba olakšati i nadzornu kontrolu kompenzacije od strane odgovornih tijela. […]"

5 Prema članku 3. te direktive:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) ‚potrošač' znači fizička osoba koja u transakcijama obuhvaćenima ovom Direktivom djeluje u svrhe izvan svojeg obrta, poslovanja ili profesije;

[…]

(g) „ukupni troškovi kredita za potrošača" znači svi troškovi, uključujući i kamate, provizije, pristojbe ili bilo koju drugu vrstu naknade koju potrošač mora platiti u vezi s ugovorom o kreditu i koji su poznati [davatelju kredita], osim troškova javnog bilježnika; troškovi u pogledu dodatnih usluga koje se odnose na ugovor o kreditu, a posebno premije osiguranja, također su uključeni ako je, povrh toga, sklapanje ugovora o pružanju drugih usluga obvezno s ciljem dobivanja kredita ili dobivanja kredita prema uvjetima koj[i] vrijede na tržištu;

[…]"

6 Članak 16. navedene direktive, naslovljen „Prijevremena otplata", propisuje:

„1. Potrošač ima pravo da u bilo kojem trenutku djelomice ili u cijelosti ispuni svoje obveze prema ugovoru o kreditu. U takvim slučajevima on ima pravo na sniženje ukupnih troškova kredita, a takvo sniženje sastoji se od kamata i troškova za preostalo trajanje ugovora.

2. U slučaju prijevremene otplate kredita vjerovnik ima pravo na pravednu i objektivno opravdanu kompenzaciju za moguće troškove izravno povezane s prijevremenom otplatom kredita, pod uvjetom da ta prijevremena otpada potpada pod vremensko razdoblje tijekom kojeg se primjenjuje fiksna kamatn[a] stopa.

Takva kompenzacija ne smije premašiti 1 % iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje ako razdoblje između prijevremene otplate i dogovorenog prestanka ugovora o kreditu premašuje godinu dana. Ako to vremensko razdoblje ne premašuje godinu dana, ta kompenzacija ne smije premašiti 0,5 % iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje.

3. Kompenzacija za prijevremenu otplatu ne traži se:

(a) ako se otplata izvršava prema ugovoru o osiguranju koji predstavlja jamstvo otplate kredita;

(b) u slučaju ugovora o prekoračenju po računu; ili

(c) ako otplata potpada pod razdoblje tijekom kojega kamatna stopa nije fiksna.

4. Države članice mogu predvidjeti da:

(a) vjerovnik može tražiti takvu kompenzaciju samo pod uvjetom da iznos prijevremene otplate premašuje prag definiran nacionalnim pravom. Taj prag ne premašuje 10 000 EUR unutar razdoblja od 12 mjeseci;

(b) vjerovnik može iznimno tražiti višu kompenzaciju ako može dokazati da gubitak koji on trpi zbog prijevremene otplate premašuje iznos određen stavkom 2.

Ako kompenzacija koju vjerovnik traži premašuje stvarno pretrpljeni gubitak, potrošač može tražiti odgovarajuće sniženje.

U tom slučaju gubitak se sastoji od razlike između inicijalno dogovorene kamatne stope i kamatne stope po kojoj vjerovnik može pozajmiti nekome na tržištu prijevremeno otplaćeni iznos u trenutku prijevremene otplate, te bi trebalo uzeti u obzir utjecaj prijevremene otplate na administrativne troškove.

5. Bilo koja kompenzacija ne premašuje iznos kamata koje bi potrošač bio platio tijekom vremenskog razdoblja između prijevremene otplate kredita i dogovorenog datuma prekida ugovora o kreditu."

7 U skladu s člankom 22. te direktive, naslovljenim „Usklađivanje i imperativna narav ove Direktive":

„1. Ako ova Direktiva sadrži usklađene odredbe, države članice ne smiju zadržati niti uvoditi nove odredbe u svoje nacionalno pravo osim onih utvrđenih ovom Direktivom.

[…]

3. Nadalje, države članice osiguravaju da se odredbe koje one donesu u provedbi ove direktive ne mogu zaobići kao rezultat načina formuliranja ugovora, posebno integriranjem povlačenja tranše ili ugovora o kreditu koji potpadaju pod područje primjene ove direktive u ugovore o kreditu čija bi narav ili svrha omogućili izbjegavanje njegove primjene."

Nacionalno pravo

8 Ustawa o kredycie konsumenckim (Zakon o potrošačkim kreditima) od 12. svibnja 2011. (Dz. U. br. 126, pozicija 715), u verziji primjenjivoj na glavne postupke (u daljnjem tekstu: Zakon o potrošačkim kreditima), prenosi Direktivu 2008/48 u poljsko pravo.

9 U skladu s člankom 5. točkom 6. navedenog zakona, pojam „ukupni troškovi kredita" definiran je tako da obuhvaća sve troškove koje je potrošač dužan platiti u okviru ugovora o kreditu, osobito kamate, pristojbe, naknade, poreze i marže koje su poznate vjerovniku kao i troškove koji se odnose na dodatne usluge, među ostalim, osiguranja, ako je njihovo plaćanje nužno za dobivanje kredita ili za njegovo dobivanje po predloženim uvjetima, osim troškova javnog bilježnika koje je snosio potrošač.

10 U skladu s člankom 49. stavkom 1. tog zakona, u slučaju otplate cjelokupnog iznosa kredita prije datuma navedenog u ugovoru, ukupni troškovi kredita snižavaju se za troškove koji se odnose na razdoblje za koje je skraćeno trajanje ugovora, čak i ako ih je potrošač platio prije otplate.

Glavni postupak i prethodno pitanje

11 Povod za tri spora u glavnom postupku, koje je sud koji je uputio zahtjev spojio, jest sklapanje ugovora o potrošačkom kreditu između potrošača, u smislu članka 3. točke (a) Direktive 2008/48, te Santander Consumer Banka, SKOK-a i mBanka. Svaki od ugovora o kreditu predviđao je isplatu predmetnoj bankarskoj instituciji provizije iznos koje ne ovisi o trajanju navedenog ugovora, odnosno 1591,35 poljskih zlota (PLN) (oko 380 eura), 4845 PLN (oko 1150 eura) i 3070,40 PLN (oko 730 eura).

12 Nakon što su izvršili prijevremenu otplatu svojih kredita, potrošači su Lexitoru, društvu osnovanom u skladu s poljskim pravom koje nudi pravne usluge potrošačima, ustupili potraživanja koja su imali prema bankovnim institucijama na ime prijevremene otplate.

13 Lexitor je potom, u svojstvu preuzimatelja potraživanja, zatražio od Santander Consumer Banka, SKOK-a i mBanka povrat dijela iznosa provizija koje su platili potrošači, uvećanog za zatezne kamate.

14 Budući da kreditne institucije nisu postupile po tim zahtjevima, Lexitor je 8. siječnja 2018., 29. prosinca 2017. i 26. veljače 2018. pred sudom koji je uputio zahtjev podnio tri tužbe kojima traži da se Santander Consumer Banku, SKOK-u i mBanku naloži plaćanje dijela tih provizija koji odgovara preostalom trajanju ugovorâ o kreditu kao i zateznih kamata.

15 Tuženici u glavnom postupku podnijeli su prigovor protiv rješenja suda koji je uputio zahtjev o izdavanju naloga za plaćanje.

16 Sud koji je uputio zahtjev pita se odnosi li se, u situaciji poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, pravo potrošača na sniženje ukupnih troškova kredita u slučaju njegove prijevremene otplate, predviđeno u članku 16. stavku 1. Direktive 2008/48, i na troškove koji ne ovise o trajanju ugovora. S tim u vezi naglašava da je, iako su na to pitanje poljski sudovi na temelju Zakona o potrošačkim kreditima odgovorili negativno, drugi sud, međutim, na to pitanje dao potvrdan odgovor, na temelju tumačenja tog zakona u svjetlu članka 16. te direktive.

17 Sud koji je uputio zahtjev smatra da taj članak treba tumačiti na način da sniženje ukupnih troškova kredita uključuje troškove koji ne ovise o trajanju ugovora. Prema njegovu mišljenju, takvo bi tumačenje omogućilo zaštitu interesa potrošača i jamčilo ravnotežu između stranaka. Vjerovnik bi mogao, u slučaju prijevremenog ispunjenja obveza prema ugovoru, ponovno iskoristiti iznos koji je otplaćen za dodjelu novog kredita i tako dobiti novu proviziju. Osim toga, suprotno rješenje moglo bi dovesti do prakse u kojoj bi vjerovnici primjenjivali samo troškove koji su formalno neovisni o trajanju ugovora o kreditu, kako bi se izbjeglo da se na njih odnosi sniženje ukupnih troškova kredita.

18 U tim je okolnostima Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (Općinski sud Lublin-Wschód u Lublinu sa sjedištem u Świdniku, Poljska) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 16. stavak 1., u vezi s člankom 3. točkom (g) Direktive [2008/48], tumačiti na način da potrošač koji je prijevremeno ispunio svoje obveze prema ugovoru o kreditu ima pravo na sniženje ukupnih troškova kredita, uključujući troškove čiji iznos ne ovisi o trajanju ugovora o kreditu?”

19 Sud koji je uputio zahtjev također je zatražio provođenje ubrzanog postupka u predmetu, u skladu s člankom 105. stavkom 1. Poslovnika Suda. Taj zahtjev odbijen je rješenjem predsjednika Suda od 17. rujna 2018., Lexitor (C-383/18, neobjavljeno, EU:C:2018:769).

O prethodnom pitanju

20 Uvodno valja pojasniti kako okolnost da se sporovi u glavnom postupku vode isključivo između prodavatelja robe ili pružatelja usluga ne predstavlja prepreku primjeni Direktive 2008/48. Naime, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 24. svojeg mišljenja, područje primjene te direktive ne ovisi o identitetu stranaka u predmetnom sporu, nego o svojstvu stranaka ugovora o kreditu. Međutim, u ovom slučaju potraživanja koja su predmet sporova u glavnom postupku proizlaze iz triju ugovora o potrošačkom kreditu sklopljenih između triju potrošača i triju tuženika u glavnom postupku te su prenesena na tužitelja u glavnom postupku nakon prijevremenog ispunjenja obveza prema navedenim ugovorima.

21 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 16. stavak 1. Direktive 2008/48 tumačiti na način da pravo na sniženje ukupnih troškova kredita u slučaju njegove prijevremene otplate uključuje i troškove koji ne ovise o trajanju ugovora.

22 Članak 16. stavak 1. Direktive 2008/48, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 39., predviđa pravo potrošača na prijevremeno ispunjenje obveza prema ugovoru i pravo na sniženje ukupnih troškova kredita koji se sastoje od kamata i troškova za preostalo trajanje ugovora.

23 Kad je riječ o pojmu „ukupni troškovi kredita”, članak 3. točka (g) navedene direktive definira ga na način da on znači sve troškove, uključujući i kamate, provizije, pristojbe ili bilo koju drugu vrstu naknade koju potrošač mora platiti u vezi s ugovorom o kreditu i koji su poznati vjerovniku, osim troškova javnog bilježnika. Ta definicija ne sadržava stoga nikakvo ograničenje glede trajanja predmetnog ugovora o kreditu.

24 U tom pogledu, kao što to osobito proizlazi iz zahtjeva za prethodnu odluku i očitovanja koja su podnijeli tuženici u glavnom postupku i druge zainteresirane stranke u ovom predmetu, upućivanje na „preostalo trajanje ugovora” iz članka 16. stavka 1. Direktive 2008/48 može se tumačiti kao da znači da su troškovi sniženja ukupnih troškova kredita ograničeni na troškove koji objektivno ovise o trajanju ugovora ili koje vjerovnik prikazuje kao da se odnose na određenu fazu sklapanja ili izvršenja ugovora, ili pak kao da pokazuje to da se metoda izračuna koju treba upotrijebiti u svrhu tog sniženja sastoji od uzimanja u obzir svih troškova koje snosi potrošač, a potom umanjenja iznosa tih troškova razmjerno trajanju ugovora.

25 Komparativna analiza različitih jezičnih verzija članka 16. stavka 1. Direktive 2008/48 ne omogućava određivanje točnog opsega sniženja ukupnih troškova kredita koji se njime predviđa. Naime, s jedne strane, verzije te odredbe na nizozemskom, poljskom i rumunjskom jeziku upućuju na sniženje troškova vezanih uz preostalo razdoblje ugovora (*„een verlaging van de totale kredietkosten, bestaande uit de interesten en de kosten gedurende de resterende duur van de overeenkomst”*, *„obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy*” i *„o reducere a costului total al creditului, care constă în dobânda și în costurile aferente duratei restante a contractului*”). S druge strane, verzije na njemačkom i engleskom jeziku obilježava određena dvosmislenost te one upućuju na to da troškovi povezani s tim razdobljem služe za izračun sniženja (*„das Recht auf Ermäßigung der Gesamtkosten des Kredits, die sich nach den Zinsen und den Kosten für die verbleibende Laufzeit des Vertrags richtet*” i *„reduction consisting of the interest and the costs for the remaining duration of the contract*”). U verziji na talijanskom jeziku te odredbe navode se, kao i u francuskoj verziji, kamate i troškovi koji se „duguju” (*„dovuti*”) za preostalo trajanje ugovora. Naposljetku, u verziji članka 16. stavka 1. Direktive 2008/48 na španjolskom jeziku zahtijeva se sniženje koje uključuje troškove koji odgovaraju preostalom trajanju ugovora (*„una reducción del coste total del crédito, que comprende los intereses y costes correspondientes a la duración del contrato que quede por transcurrir*”).

26 Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, tu odredbu valja tumačiti ne samo s obzirom na njezin tekst nego i s obzirom kontekst te ciljeve propisa kojeg je dio (vidjeti u tom smislu presudu od 10. srpnja 2019., Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-649/17, EU:C:2019:576, t. 37.).

27 Kad je riječ o kontekstu, valja podsjetiti na to da je članak 8. Direktive 87/102, koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Direktivom 2008/48, predviđao da je potrošač, „u skladu s pravilima što su ih donijele države članice, […] ovlašten na pravično sniženje ukupnih troškova kredita”.

28 Stoga valja utvrditi da je članak 16. stavak 1. Direktive 2008/48 konkretizirao pravo potrošača na sniženje troškova kredita u slučaju prijevremene otplate, zamijenivši općenit pojam „pravično sniženje” preciznijim pojmom „sniženje ukupnih troškova kredita” i dodavši da se to sniženje mora odnositi na „kamate i troškove”.

29 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, cilj Direktive 2008/48 jest osigurati visoku razinu zaštite potrošača (vidjeti u tom smislu presudu od 6. lipnja 2019., Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, t. 28. i navedenu sudsku praksu). Taj sustav zaštite počiva na ideji da se potrošač nalazi u podređenom položaju u odnosu na prodavatelja robe ili pružatelja usluga kad je riječ o mogućnosti pregovaranja i razini informacija (vidjeti u tom smislu presudu od 21. travnja 2016., Radlinger i Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, t. 63.).

30 Kako bi se osigurala ta zaštita, člankom 22. stavkom 3. Direktive 2008/48 nalaže se državama članicama da osiguraju da se odredbe koje donesu u provedbi te direktive ne mogu zaobići tekstom ugovora.

31 Djelotvornost prava potrošača na smanjenje ukupnog troška kredita bila bi umanjena ako bi se smanjenje kredita moglo ograničiti na uzimanje u obzir samo troškova koje je vjerovnik prikazao kao ovisne o trajanju ugovora, s obzirom na to da, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 54. svojeg mišljenja, banka troškove i njihovu raspodjelu određuje jednostrano, a zaračunavanje troškova može uključivati određenu profitnu maržu.

32 Osim toga, kao što to ističe sud koji je uputio zahtjev, ograničenje mogućnosti smanjenja ukupnog troška kredita samo na troškove izričito povezane s trajanjem ugovora dovelo bi do opasnosti da potrošaču budu nametnuta veća jednokratna plaćanja u trenutku sklapanja ugovora o kreditu jer bi vjerovnik mogao doći u iskušenje da troškove koji ovise o trajanju ugovora smanji na najmanju moguću razinu.

33 Osim toga, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 53. i 55. svojeg mišljenja, manevarski prostor kojim raspolažu kreditne institucije glede izdavanja računa i svoje unutarnje organizacije u praksi znatno otežava potrošaču ili sudu utvrđivanje troškova koji su objektivno povezani s trajanjem ugovora.

34 Valja dodati kako činjenica da uključivanje troškova koji ne ovise o trajanju ugovora u smanjenje ukupnog troška kredita ne dovodi vjerovnika u nepovoljniji položaj. Naime, valja podsjetiti na to da su njegovi interesi uzeti u obzir, s jedne strane, u članku 16. stavku 2. Direktive 2008/48 – kojim se u korist vjerovnika predviđa pravo na kompenzaciju za moguće troškove izravno povezane s prijevremenim ispunjenjem obveza prema ugovoru – i, s druge strane, u članku 16. stavku 4. te direktive, koji državama članicama daje dodatnu mogućnost da osiguraju da kompenzacija bude prilagođena uvjetima kreditiranja i tržišta kako bi se zaštitili interesi vjerovnika.

35 Naposljetku, valja istaknuti da, u slučaju prijevremene otplate kredita, vjerovnik vraća unaprijed pozajmljen iznos, koji je tako dostupan za sklapanje, gdje je to slučaj, novog ugovora o kreditu.

36 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prethodno pitanje valja odgovoriti da članak 16. stavak 1. Direktive 2008/48 treba tumačiti na način da pravo potrošača na sniženje ukupnog troška kredita u slučaju prijevremene otplate kredita uključuje sve troškove nametnute potrošaču.

Troškovi

37 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 16. stavak 1. Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ treba tumačiti na način da pravo potrošača na sniženje ukupnog troška kredita u slučaju prijevremene otplate kredita uključuje sve troškove nametnute potrošaču.

Potpisi